

University of Groningen

Jarige ChristenUnie nadert het CDA

Voerman, G.; Hippe, Joop

Published in:
Trouw

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2010

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Voerman, G., & Hippe, J. (2010). Jarige ChristenUnie nadert het CDA. Trouw, 38-38.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Jarige ChristenUnie nadert CDA

Hoewel prominenten willen dat de identiteit dezelfde blijft, zijn er voorboden van verandering.

De ChristenUnie viert vandaag het tienjarig bestaan. In 2000 richtten het Gereformeerd Politiek Verbond (GPV) en de Reformatorische Politieke Federatie (RPF) deze partijformatie op en na een paar jaar gingen zij er geheel in op. Lange tijd hadden beide partijen nauw samengewerkt met de SGP, maar die was bij de fusie niet betrokken. De inhoudelijke verschillen waren te groot, met name op het terrein van de geestelijke vrijheid en de politieke participatie van de vrouw. Ook plaatselijk wordt er steeds minder samengewerkt: het aantal gemeenschappelijke lijsten daalde van 49 in 2002 tot 38 in 2010. De toenemende verwijdering culmineerde vorig jaar in een uiteengaan in het Europees parlement.

Terwijl de SGP meer uit zicht verdwijnt, lijkt de ChristenUnie voor anker te gaan bij het CDA. Met haar deelname aan de regeringscoalitie kwam voor het eerst landelijke samenwerking met de christen-democraten tot stand. Deze toenadering op nationaal vlak leek vorig jaar een Europese pendant te krijgen, toen de ChristenUnie zich in het Europees Parlement heeft overwogen bij de fractie van de Europese Volkspartij.

Het illustreert dat de verschillen tussen CDA en ChristenUnie ten aanzien van Europa duidelijk zijn afgenomen. De ChristenUnie is minder eurosceptisch geworden, terwijl het CDA bij de Europese verkiezingen van 2004 en 2009 sterker dan voorheen het belang van het behoud van de Nederlandse identiteit benadrukte.

Prominente partijleden benadrukken dat de ChristenUnie een voluit christelijke en daarmee principieel geheel andere partij is dan het CDA. Hoewel zij willen dat die identiteit gehandhaafd blijft, zijn er voorboden zichtbaar dat die in de toekomst mogelijk gaat veranderen.

In de eerste plaats lijken binnen de ChristenUnie de gereformeerde belijdenisgeschriften (Drie Formulieren van Eenheid) aan belang in te boeten. Dat deze geschriften destijds in de grondslag van de nieuwe partij moesten worden opgenomen, stond voor het GPV en RPF buiten kijf. Toch is sindsdien al diverse malen de vraag opgeworpen of de Formulieren niet uit de grondslag gehaald moesten worden, om de toetreding van evangelische christenen en rooms-katholieken tot de ChristenUnie te vergemakkelijken. De Heidelberger Catechismus noemt bijvoorbeeld de rooms-katholieke mis een 'vervloekte afgoderij'. En uit een enquête onder de afgevaardigden naar het ChristenUnie-congres bleek begin vorig jaar dat ruim tweederde het niet noodzakelijk vond dat de belijdenisgeschriften in de grondslag staan.

In kringen rond de ChristenUnie woedt momenteel een discussie over christelijke politiek in traditionele zin, waar de partij altijd voor heeft gestaan. Theologen als de christelijk-gereformeerde Stefan Paas en de vrijgemaakt-gereformeerde Ad de Bruijne menen dat christelijke politiek in de huidige sterk gesecculariseerde samenleving veel bescheidener zou moeten zijn, want het gaat er niet om dat de overheid meebouwt aan het Koninkrijk Gods. Zo zouden orthodox-christelijke normen als het verbod op euthanasie en abortus niet door de overheid aan ongelovigen mogen worden opgelegd.

Een derde voorbeeld van de schuivende panelen binnen de ChristenUnie was de discussie in 2007-2008 over of homoseksuelen met een vaste relatie bestuurs- dan wel vertegenwoordigende functies kunnen vervullen voor de partij. Terwijl vroeger het antwoord altijd ondubbelzinnig 'nee' zou zijn geweest, nam de partij nu een besluit dat noch ja, noch nee betekende.

Dit correspondeert met het feit dat in de orthodox-gereformeerde kerken de laatste tijd minder stellig over homoseksualiteit gedacht wordt. Het roept de vraag op of in deze kerken op termijn ook op andere fundamentele punten - bijvoorbeeld euthanasie - een zekere liberalisering zou kunnen plaatsvinden - en dus in de ChristenUnie.

Op grond van de hierboven geschetste ontwikkelingen lijkt een deconfessionalisering van de Unie - in de zin dat de belijdenisgeschriften aan betekenis inboeten - meer voor de hand te liggen dan een 'reconfessionalisering'. Net zo zeer kan worden verwacht dat de opvatting van wat 'christelijke politiek' vermag eerder bescheidener zal worden dan meeromvattend.

De partij heeft in haar verkiezingsprogramma van 2006 de eis laten vallen dat de wetgeving inzake abortus, euthanasie en homoseksualiteit volledig wordt teruggedraaid. Ook de samenstelling van de partij is veranderd, nu er katholieken en praktiserende homoseksuelen lid zijn. Evenals eerder de SP stelt de ChristenUnie zich pragmatischer op -- het is een onvermijdelijke strategie voor een op de politieke flank gepositioneerde partij die aan electorale of bestuurlijke relevantie wil winnen.

Dit alles betekent dat de ChristenUnie dichterbij de buurt van het CDA zal komen. Niet dat dit op een fusie uitdraait, maar een semi-permanent partnerschap tussen beide partijen met behoud van hun eigen identiteit is wel denkbaar, ook al omdat de CU de christen-democraten vaak in bestuurlijke coalities nodig zal hebben om niet aan seculiere meerderheden van liberalen en sociaal-democraten te zijn overgeleverd.

Zo'n bondgenootschap kan in eerste instantie gericht zijn op voortzetting van de samenwerking in gemeentelijke en provinciale colleges en in het landsbestuur, eventueel een gedeeld lidmaatschap van dezelfde Europese fractie en - wanneer profijtelijk voor beide partijen - electorale coöperatie die verder gaat dan een lijstverbinding.

Overigens wordt het dan oppassen, want zijn vroegere fusies van CDA, GroenLinks en de ChristenUnie immers niet begonnen met electorale samenwerking?

Dit is een bewerkte versie van het slothoofdstuk van 'Van de marge naar de macht. De ChristenUnie 2000-2010' dat vandaag bij Uitgeverij Boom verschijnt.

Gerrit Voerman en Joop Hippe | in *Trouw* | 30 januari 2010